

KOREA

Andrzej Majkowski¹

GENEZA NAWIĄZANIA STOSUNKÓW DYPLOMATYCZNYCH MIĘDZY POLSKĄ A REPUBLIKĄ KOREI

Jedenaście lat po nawiązaniu stosunków dyplomatycznych (1 listopada 1989 roku) Polska i Republika Korei są bliskimi partnerami politycznymi i gospodarczymi. Choć w ich stosunkach wzajemnych pojawiają się pewne problemy, takie jak sprawa Daewoo, czy deficytu obrotów handlowych po stronie polskiej, są to już kwestie związane z ich rozwojem.

Miałem możliwość uczestniczenia osobiście (pracując wówczas w MSZ) w dokonaniu przełomu w stosunkach między Polską a Republiką Korei w końcu lat 80. Myśl o nawiązaniu normalnych stosunków dyplomatycznych zaczęła kielkować w polskim MSZ i w resorcie handlu zagranicznego znacznie wcześniej, już w połowie lat 80. Było to wszakże niezmiernie trudne do przeforsowania w uwarunkowaniach tamtego czasu, ze względu na rozmaite naciski, pojawiające się wtedy, w tym również ze strony Phenianu. Niektórzy wpływowi działacze w dawnym Komitecie Centralnym PZPR także podchodzili do takich pomysłów z dużą podejrzliwością.

Okazją do podjęcia pierwszych kroków stała się Olimpiada w Seulu w 1988 roku. Po bojkotach olimpiad Moskwy i Montrealu kręgi sportowe miały wówczas już dość mieszania polityki do sportu. Podjęto zatem decyzję o bezwzględnym uczestnictwie Polski w tej olimpiadzie.

Jako ówczesny wicedyrektor Departamentu Azji i Oceanii MSZ i jednocześnie Członek Polskiego Komitetu Olimpijskiego pojechałem na olimpiadę z zamiarem wykorzystania tego pobytu do nawiązania pierwszych, jeszcze nieoficjalnych kontaktów.

Gorącym zwolennikiem udziału ekipy polskiej i zbliżenia z Republiką Korei był ówczesny Minister Sportu i Młodzieży, prezes PKOL Aleksander Kwaśniewski. Spotkał się on, wraz ze mną, z przedstawicielami koreańskiego MSZ. Pierwsze spotkania odbyły się w hotelu *Plaza*, 30 października 1988 roku. Wymieniając poglądy na temat nawiązania stosunków dyplomatycznych z Republiką Korei, ustaliłem wówczas ustnie orientacyjny harmonogram negocjacji. Wspólnie z A. Kwaśniewskim i S. Paszczykiem (obecnym prezesem PKOL) odbyliśmy również spotkania w KOTRA (*Korea Trade Promotion Agency*), *Lucky Goldstar* i w innych koncernach koreańskich.

Na efekty tych rozmów nie trzeba było wszakże długo czekać. W lutym 1989 roku zostało uruchomione w Seulu przedstawicielstwo polsko-japońskiej spółki Agropol, następnie od kwietnia 1989 roku przedstawicielstwo Polskiej Izby Handlu Zagranicznego. W Warszawie natomiast KOTRA uruchomiła Koreańskie Centrum Handlowe. W 1989 roku firmy koreańskie po raz pierwszy uczestniczyły w Międzynarodowych Targach Poznańskich. Następnym krokiem były rozmowy w Warszawie z udziałem wiceministra spraw zagranicznych Republiki Korei Sun-jun Honga. Odbył on spotkania z wiceministrem Spraw Zagranicznych PRL J. Majewskim i wiceministrem Współpracy Gospodarczej z Zagranicą J. Kaczurba.

Wtedy dopiero sprawę nawiązania stosunków dyplomatycznych można było sfinalizować. W tym celu we wrześniu 1989 roku udałem się z dyrektorem P. Zawistowskim z MWGZ do Seulu. Podczas tej wizyty paraflowano następujące umowy międzynarodowe między Republiką Korei a Polską :

- Protokół o nawiązaniu stosunków dyplomatycznych;
- Umowę o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji;
- Umowę handlową;
- Zapis ustaleń o kredytach.

W wyniku tych kontaktów droga do nawiązania stosunków dyplomatycznych została otwarta.

Następnym krokiem było podpisanie wyżej wymienionych umów międzynarodowych. Miało to miejsce w Seulu 1 listopada 1989 roku. W imieniu Republiki Korei wszystkie dokumenty podpisał minister spraw zagranicznych Ho-jung Choi, zaś w imieniu rządu polskiego podpisy złożyli, podsekretarz stanu w MSZ J. Majewski (Protokół o nawiązaniu stosunków dyplomatycznych), podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów J. Sawicki (Umowa o ochronie i popieraniu wzajemnych inwestycji) i podsekretarz w MWGZ J. Kaczurba (Umowa handlowa i zapis ustaleń kredytowych).

¹ Podsekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP, b. Ambasador Polski w Królestwie Tajlandii, Przewodniczący Towarzystwa Polska-Republika Korei.

Rezultatem tej wizyty było ponadto przyznanie Polsce przez rząd R.K. kredytów wartości 450 mln USD, w tym 50 mln kredytu pomocowego udzielonego na bardzo korzystnych warunkach. Obydwie strony zobowiązały się do przygotowania umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Strona koreańska nadała wysoka rangę ceremonii nawiązania stosunków dyplomatycznych, a udzielony naszej stronie kredyt stworzył podstawy dla rozwoju wzajemnego handlu. Delegacja polska została przyjęta przez ówczesnego prezydenta Republiki Korei Roh Tae Woo i premiera Jung Hung-sanga, a także ministrów spraw zagranicznych, finansów i przemysłu oraz handlu. Prezydent Roh Tae Woo wykazał się niespodziewaną znajomością spraw polskich. Wymienił wielu sławnych Polaków, między innymi: Fryderyka Chopina, Marię Curie-Skłodowską oraz Ignacego Paderewskiego. Oświadczył, że nawiązanie stosunków dyplomatycznych otwiera drogę do szerokiej współpracy między obydwoma krajami i dla pomocy Republiki Korei w przeprowadzaniu reform w Polsce. Według niego podobne reformy rynkowe Korea zapoczątkowała przed trzydziestoma laty. Jego zdaniem podobna normalizacja powinna nastąpić również z Jugosławią, a następnie z ZSRR i ChRL.

14 listopada 1989 roku do Warszawy przybył radca Ambasady Republiki Korei Byung-hyo Choi celem załatwienia spraw technicznych i organizacji ambasady. Wkrótce ambasada rozpoczęła działalność, początkowo w Hotelu Marriott.

Nieco później do Seulu udali się pierwszy polski ambasador prof. dr hab. Jędrzej Krakowski i pierwszy radca handlowy Stanisław Okoń. Tak ambasady w obydwu stolicach rozpoczęły normalną pracę.

Przemiany, które zaszły w tym okresie w Polsce, dobrze służyły rozwojowi stosunków polsko-koreańskich, szczególnie gospodarczych. Wkrótce potem koncerny koreańskie *Lucky Goldstar*, *Daewoo*, *Hyundai* i *Samsung*, rozpoczęły działalność w Polsce. Nastąpiły też pierwsze wizyty na wysokim szczeblu, w tym wizyta prezydenta Lecha Wałęsy w 1994 roku.

W obu krajach zaczęły działać Towarzystwa promujące rozwój stosunków, kulturę i tradycje każdego z krajów, przyczyniając się do bliższego, wzajemnego poznania.

KOREA

Paweł Gruk¹

KONTAKTY SEJMU RP ZE ZGROMADZENIEM NARODOWYM REPUBLIKI KOREI

Pierwsze bezpośrednie, nieformalne kontakty parlamentarzystów obu krajów miały miejsce w latach 80. Po przełomowych wyborach do Sejmu i Senatu w czerwcu 1989 roku wyraźnie nasiliła się ich częstotliwość i pojawiły się sugestie naszych posłów, szczególnie członków Komisji Spraw Zagranicznych i delegacji polskiej do Unii Międzyparlamentarnej, aby nawiązać stosunki dyplomatyczne z Republiką Korei.

Wzajemne uznanie się *de iure* obu państw nastąpiło na początku listopada 1989 roku. Nawiązane wówczas stosunki dyplomatyczne otworzyły szerokie możliwości współpracy, w tym również międzyparlamentarnej. Innym istotnym czynnikiem przyspieszającym „otwarcie się” Korei Południowej na świat, w tym i na radykalnie zmieniającą się Europę Wschodnią, było wejście w życie w lutym 1989 roku nowej konstytucji, czego efektem były przemiany demokratyczne i stopniowe przejście do rządów cywilnych.

Już w listopadzie 1989 roku jako pierwsza delegacja parlamentarna przebywała w Polsce grupa członków Komisji Spraw Zagranicznych z jej przewodniczącym. W lipcu 1991 roku miała miejsce robocza wizyta pracowników klubów parlamentarnych Zgromadzenia Narodowego, zaś w maju 1991 roku złożyła pierwszą, i jak dotychczas jedyną oficjalną wizytę delegacja parlamentarna na najwyższym szczeblu, z przewodniczącym Zgromadzenia Narodowego Park Jyun Kyu na czele. Goście odbyli szereg spo-

¹ Sekretarz Grupy Parlamentarnej Polska-Republika Korei.

tkań z kierownictwem naszego parlamentu i rządu oraz zostali przyjęci przez prezydenta RP Lecha Wałęsę. Spiker ZN przekazał oficjalne zaproszenie dla Marszałka Sejmu do złożenia, na czele delegacji, rewizyty w Republice Korei. Strona koreańska kilkakrotnie podejmowała ten temat i składała kolejne zaproszenia, które dotychczas nie zostały zrealizowane. Warto również wspomnieć, iż w lipcu 1992 roku Polskę odwiedził ówczesny lider opozycji parlamentarnej, a obecny prezydent Kim Dae Jung.

Z inicjatywy kilku posłów Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego tzw. Sejmu Kontraktowego utworzono na początku 1990 roku Grupę Parlamentarną Polska — Republika Korei. Pierwszym jej przewodniczącym został wybrany poseł z Opola Bronisław Wilk, który na zaproszenie Zgromadzenia Narodowego przebywał w Seulu w lipcu 1991 roku. Wkrótce powstał odpowiednik i partner — Koreańsko-Polskie Parlamentarne Stowarzyszenie Przyjaźni. Już ponad 10 lat w obu parlamentach działają wyżej wymienione, swoiste grupy lobbingowe.

Polsko-koreańska grupa parlamentarna działa aktywnie i należy pod tym względem do wyróżniających się we wszystkich kadencjach Sejmu. W Sejmie I i II kadencji jej przewodniczącym był ówczesny lider klubu parlamentarnego Sojuszu Lewicy Demokratycznej, dzisiaj prezydent RP Aleksander Kwaśniewski. Po nim w grudniu 1995 roku przewodniczącym Grupy został poseł Marek Siwiec, obecny sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta. Od początku obecnej, trzeciej kadencji Sejmu na jej czele stoi poseł Longin Pastusiak, który w poprzedniej kadencji był jej wiceprzewodniczącym. W ciągu 10 lat istnienia grupa rozrosła się z kilku członków, do kilkunastu w I i II kadencji, i do 27 obecnie. Członkowie reprezentują wszystkie kluby parlamentarne i niektóre koła poselskie. Niestety śladowo jest w niej reprezentowany Senat, bo zaledwie przez jednego senatora. Wcześniej był nim Ryszard Bender, obecnie zaś jest nim Stanisław Jarosz.

Głównym celem grupy jest promowanie współpracy między obu państwami we wszystkich podstawowych dziedzinach, szczególnie zaś gospodarczej oraz naukowo-technicznej i kulturalnej. Formy realizacji tego zadania są różnorodne, zależy to w dużym stopniu od inicjatywy i pomysłu oraz energii członków, a przede wszystkim kierownictwa.

„Koreańska” grupa parlamentarna od samego zarania „miała szczęście” do prężnych, dynamicznych członków i działaczy, którzy nadali jej wyjątkowo aktywny charakter.

Głównymi kierunkami działania GP P-RK były i pozostały m.in.: stałe kontakty z naszym Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Ministerstwem Gospodarki (poprzednio Współpracy Gospodarczej z Zagranicą), a szczególnie z odpowiednimi departamentami terytorialnymi i kompetencyjnymi; okresowe spotkania z ambasadorem Republiki Korei w Polsce oraz bieżące kontakty z Ambasadą tego kraju w Warszawie; promocja w Korei

Południowej możliwości gospodarczych Polski, szczególnie regionów i województw, skąd wywodzą się członkowie grupy; spotkania z kierownikami firm koreańskich, działających w naszym kraju w celu poznania trudności i przeszkód w dalszym zwiększaniu ich obecności, głównie kapitałowej, na rynku polskim; sprzyjanie rozwojowi współpracy naukowo-technicznej i kulturalnej i wreszcie organizowanie spotkań z delegacjami składającymi wizyty w Polsce, w pierwszym rzędzie dotyczy to parlamentarzystów i polityków koreańskich.

Członkowie grupy spotykali się w czasie czterech kadencji łącznie ponad 80 razy. Do najbardziej doniosłych i efektywnych należy zaliczyć: konferencję naukową z udziałem zaproszonych naukowców koreańskich z okazji V rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych, podobne sympozjum pod patronatem Marszałka Sejmu, z udziałem przedstawicieli polskiego świata nauki oraz biznesu obu krajów, z okazji X rocznicy wzajemnego uznania się *de iure*, kilkakrotne spotkania z kierownictwami firm koreańskich, obecnych na naszym rynku, wyjazdowe spotkania w FSO — Daewoo na Żeraniu, czy też pobyt w strefie wolnocłowej Żarnowiec z udziałem biznesmenów koreańskich. Z inicjatywy grupy, w styczniu 1997 roku zostało zarejestrowane Towarzystwo Polska — Republika Korei. Prezesem Zarządu Głównego jest Andrzej Majkowski, Podsekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta, zaś jednym z jego zastępców jest obecny przewodniczący GP P-RK poseł Longin Pastusiak. Na spotkania Grupy zapraszani są Członkowie ZG TP-RK.

Owocną dla współpracy dwustronnej, kontaktów międzypaństwowych nie tylko grup, a dla całokształtu stosunków polsko-koreańskich, była wizyta delegacji Grupy Parlamentarnej P-RK, w Seulu w maju 1995 roku z ówczesnym jej przewodniczącym Aleksandrem Kwaśniewskim. W składzie 4-osobowej delegacji był też poseł Longin Pastusiak.

Sądzić należy, że wznowienie wymiany delegacji grup bilateralnych sprzyjać będzie większej efektywności działania naszych parlamentarzystów w dziedzinie dalszego poszerzania wzajemnie korzystnej współpracy między Polską i Republiką Korei.